

[Duetoft]

Jeg vil gerne starte med at takke landbrugsministeren for en god redegørelse. Redegørelsen fortæller tydeligt, hvor vigtigt landbrugserhvervet er for det danske samfund, men også, under hvilke forhold landbruget lever, hvilke dårlige betingelser samfundet giver dette vigtige erhverv.

Med udgangspunkt i redegørelsen vil jeg gå ind i nogle af problemstillingerne og kommentere dem ud fra et CD-landbrugspolitisk synspunkt. CD står naturligvis bag regeringens redegørelse, og jeg synes også, at den på nogle punkter bærer præg af det.

Hvis vi begynder med at se på de situationer og betingelser, landbruget har haft, må jeg nok konstatere, at landbruget gennem de sidste 25 år faktisk kun i nogle få og korte perioder har haft en rimelig indtjening ved sin produktion.

Før vi kom ind i EF, var det ikke så mærkeligt, for da blev vi holdt ude fra en række markeder. Landbruget overlevede gennem støtte. Efter at vi kom ind i EF, skulle vi have alle muligheder; vi fik adgang til store markeder med vore gode landbrugsprodukter.

I begyndelsen gik det også godt, men i løbet af få år kom et andet problem, nemlig store omkostninger, ikke mindst renten. I starten klarede landmanden sig ved til stadighed at belåne sin ejendom i takt med værditilvæksten. Men lånene blev i høj grad brugt til at dække et driftsunderskud, altså til at leve for. Resultatet var, at gælden og dermed rentebyrden blev større og større.

På et tidspunkt måtte det naturligvis gå galt, og det gjorde det brat, da ejendomspriserne pludselig toppede og nærmest begyndte at falde. Mange landmænd måtte ydmygedes deres virksomhed og hjem gå på tvangsauktion. De brug, der var knap så hårdt ramt, klarede sig igennem ved hjælp af den stribe af nødhjælps- og tilskudsordninger, der i de seneste år blev foreslået af skiftende landbrugsministre. Faktisk har alle ordninger været gode og har hjulpet mange over en akut krise, mens andre udelukkende har skudt krisen foran sig.

Generelt kan man sige, at de mange milliarder, der i de sidste ca. 7 år er brugt til de forskellige støtteordninger, har været udmærkede forbindelser til et blødende landbrug, men de har ikke rigtig formået at hele sårene. Selv om nok ikke alle vil udtrykke det så

direkte, har jeg dog en fornemmelse af, at man på tværs af partierne er enige om, at nye traditionelle tilskudsordninger ikke længere er aktuelle. Vi må nu finde ud af, hvorfor landbruget bløder, og hvordan vi heler de sår, der er opstået.

Jeg tror, at der er større og større forståelse blandt politikere og landmænd for, at hovedproblemet er, at landbruget er meget kapitalkrævende, at kapitalen omsættes meget langsomt, og at kapitalen derfor er for dyr. Af landbrugets samlede produktionsværdi går over 25 pct. til rente. For industrien drejer det sig om ca. 3 pct. Landbruget og industrien skal konkurrere om den samme kapital. Man må nok sige, at det er en konkurrence på noget ulige vilkår.

Skal landbruget derfor tjene penge på sin produktion, er der groft sagt to muligheder: enten har den nye landmand godt en million kroner med hjemmefra, eller også må landbruget tilbydes kapital til en pris, der står i forhold til landbrugsproduktionens afkastningsevne. Jeg glæder mig over, at ministeren i redegørelsen viser åbenhed over for dette problem ved at sige, at det kan blive aktuelt at se på, hvorvidt de traditionelle realkreditbelåninger er gode nok.

Når vi prøver at se på, hvor landbruget er i dag og i fremtiden, kommer vi jo automatisk ind i strukturdebatten. CD mener, at de ting, der spiller en stor rolle, er styringsinstrumenter i landbrugets fremtidige struktur, fremtidige finansieringsmuligheder, en ændret landbrugslov, skattepolitikken, og hvordan fremtidens miljølov vil være. Disse hovedpunkter vil under alle omstændigheder spille en stor rolle for strukturudviklingen.

Finansieringen vil jeg ikke gå så meget ind på nu, blot konstatere, at pengenes pris har været af overordentlig stor betydning, bl.a. på grund af de store krav til egenkapital, som jeg tidligere har været inde på. Vi ser i dag mange forholdsvis store ejendomme blive solgt til sammenlægning eller til samdrift til en etableret landmand, som kan spare i skat, hvad produktionen ikke kan give. Det giver muligheder for landmanden med skattevæne, men til gengæld meget få muligheder for den unge landmand, der gerne vil starte.

Vedrørende landbrugslovene og de ønsker, CD har om ændringer her, skal jeg nøjes med at omtale de punkter, som efter vores opfattelse har størst indflydelse på struktur-